Autor Guste Santini
Subota, 09 Listopad 2010 12:01

S jedne strane, ima li se u vidu pad BDP-a u ovoj godini od 1,5% - moja je procjena da će pad biti oko 2% - povećanje od 1,6% nije malo, ali, s druge strane, ima li se u vidu da je iznozemni dug na razini BDP-a povećanje od 1,6% je manje za više od tri puta u odnosu na iznos kamata koje moramo platiti po osnovu inozemnog duga. Prema tome, u 2011. Godini građani Hrvatske će, temeljem domaće gospodarske aktivnosti, raspolagati sa manje dobra i usluga nego što su to raspolagali u ovoj 2010. Godini. **Opaska:** u uvjetima postojeće ekonomske filozofije, ekonomske politike, nulta stopa rasta BDP-a čini mi se teško ostvarljivom.

Općenito veličina BDP-a nije pouzdana kategorija. Naime, od statističke vještine može ovisiti njegova veličina. Među statističarima je poznata krilatica po kojoj „Drgug Staljin najbolje procjenjuje povećanje blagostanja sovjetskog radnika“. Međutim, ukoliko se procjena vrši dosljedno, radi se o određivanju pondera pojedinih sastavnica koje reprezentiraju BDP, kretanje BDP-a može poslužiti kao dobra ocjena kretanja gospodarstva - u vektorskom pogledu. Otuda imamo ažurne procjene inflacije, ali procjenu BDP-a čekamo četiri do šest mjeseci.

U slučaju Hrvatske bolji podatak, u dijagnostičkom smislu stanja gospodarstva, od kretanja BDP-a je kretanje salda tekućeg računa platne bilance. Fiksni tečaj koji determinira monetarnu i kreditnu politiku uz postojeću marginalnu poreznu presiju, ekonomsku politiku, svoju učinkovitost pokazuju upravo putem salda na tekućem računu platne bilance. Na žalost „greške i propusti“ čije vrijednosti znaju biti izvanredno visoke i „peglaju“ se duže razdoblje, kako bi dobili „konačno stanje“ salda tekućeg računa platne bilance, umanjuju vrijednost djagnoze stanja gospodarstva. Drugim riječima, stanje na tekućem računu platne bilance presudno je u slučaju male i otvorene zemlje kakva je Hrvatska.

Ipak bilo kako bilo već duže vrijeme predlažem da kriterijana funkcija ekonomske politike bude saldo tekućeg računa platne bilance. U pretprošloj godini on je znosio -9,2% da bi se u prošloj godini smanjio na -5,4%. Koliki će biti u oboj godini treško je reći. Naime, teško je izvršiti procjenu bilo potrebite vrijednosti salda ako neznamo podatak o kretanju zaliha prethodno uvezene robe – zalih predstavljaju amortizer koji može, kratkoročno, smanjiti deficit na tekućem računu platne bilance.

Smatram da bi bilo veliko postignuće ako bi kao cilj za 2011. Godinu odredili deficit tekućeg računa platne bilance kao što je bio u prošloj godini 5,4%, s jedne strane, i, s druge strane, ako bi povećali gospodarsku atkivnost barem za 2,5%.

Ima li se u vidu da je naredna godina izborna godina, te da se udio proračuna u BDP-u neće povećati ciljevi kako sam ih predložio impliciraju promjenu ekonomske politike posebice u području monetarne i kreditne politike, te primjerenu poreznu reformu u funkciji dinamiziranja gospodarstva, pri čemu valja zadržati stabilni tečaj.

Kao što sam pokazao u mojim radovima deficit robne razmjene s inozemstvom donosio je državnoj blagajni značajne porezne prihode. Održanje deficita tekućeg računa platne bilance na razini obveza po osnovu kamata temeljem inozemnog duga prvi je, i to vrlo značajan, korak u rješavanju ove naše višegodišnje krize.